

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ВИБОРУ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ДЛЯ ОПТОВИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ КОМПАНІЙ

Посилкіна О. В., Лісна А. Г.

Національний фармацевтичний університет; м. Харків

Постановка проблеми. У сучасних умовах на фармацевтичному ринку спостерігається значна увага багатьох оптових компаній до ретельного вибору постачальників і висування до них більш високих вимог, як це передбачається правилами GxP і стандартами ISO.

Проблема вибору оптимального постачальника є однією з найбільш істотних завдань логістики постачання. Менеджери не завжди оцінюють адекватно значення вибору оптимальних постачальників для ефективного функціонування оптової фармацевтичної компанії (ОФК) і формування ефективних фармацевтичних ланцюгів постачання в цілому. З погляду логістики постачання, від того, наскільки добре постачальники виконують свої функції, в багатьох випадках залежить власний успіх ОФК-покупця в забезпеченні споживачів якісними лікарськими засобами (ЛЗ).

Дослідження показують, що в багатьох ОФК світу принаймні 50% проблем, пов'язаних з якістю, виникає через неналежне постачання ЛЗ. Тому ефективне рішення задачі вибору оптимального постачальника є основою успішного функціонування та створення стійкої бази постачання будь-якої компанії.

Аналіз наукової літератури свідчить про достатньо вагоме теоретико-методологічне обґрунтування проблем, пов'язаних з формуванням та розвитком конкретних технологій логістичної діяльності в різних сферах фармацевтичної галузі. Однак питання вибору постачальників фармацевтичної продукції ОФК згідно з вимогами GxP, вивчені недостатньо.

До того ж проведений аналіз літературних джерел і вивчення практики діяльності вітчизняних ОФК щодо вибору постачальників фармацевтичної продукції дає змогу стверджувати, що на сучасному етапі недостатньо обґрунтований методичний інструментарій вибору пріоритетних постачальників фармацевтичної продукції ОФК, що зумовлює необхідність проведення досліджень в цій сфері.

Формулювання цілей. Метою даної роботи є обґрунтування науково-практичних підходів щодо удосконалення методичного інструментарію вибору постачальників фармацевтичної продукції для ОФК згідно з вимогами GxP і стандартами ISO, що сприятиме підвищенню ефективності лікарського забезпечення населення в Україні.

Методи досліджень.

У процесі дослідження використовувалися методи: абстрактно-логічний; монографічний і системного аналізу. Методологічну та теоретичну базу дослідження становили наукові праці вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі фармацевтичної логістики, особисті спостереження, матеріали мережі Інтернет.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Як свідчать проведені наукові дослідження, важливим чинником, що впливає на конкурентоспроможність ОФК у ринковій економічній системі, виступає якість фармацевтичної продукції.

В умовах висококонкурентного ринку це один з основних критеріїв, через який можна вплинути на вибір споживача. Отже, виникає необхідність отримання фармацевтичної продукції високої якості при мінімальних витратах, тобто вибору оптимальних постачальників.

У сучасних умовах на фармацевтичному ринку функціонує велика кількість постачальників однакової фармацевтичної продукції, проте існує ціла низка критеріїв, за якими вони різняться між собою.

Слід враховувати те, що сучасна логістична система ОФК має будуватись на принципах правила «7R», потрібний товар, необхідної якості, в потрібній кількості, у потрібний час, в потрібному місці, потрібному споживачу, з належним рівнем витрат, що в свою чергу вимагає від постачальників високої надійності та стабільності в роботі. Таким чином, постачальники стають для ОФК партнерами в реалізації стратегії управління запасами, а якість фармацевтичної продукції, яку вони постачають, одним із чинників підвищення конкурентоспроможності компанії на оптовому сегменті фармацевтичного ринку.

У вітчизняній фармацевтичній галузі сьогодні вимоги стандарту ISO 10377:2013 «Безпека споживчої продукції. Настанови для постачальників» впроваджують як вітчизняні фармацевтичні компанії-виробники, так і окремі дистриб'юторські компанії.

Так, за даними досліджень, частка ОФК, що мають сертифікат відповідності стандарту ISO 10377:2013 серед українських виробників ЛЗ, складає 5 %.

Стандарт знаходить своє застосування також у практиці діяльності деяких закладах охорони здоров'я.

Слід також зазначити існування позитивного досвіду впровадження стандарту ISO 10377:2013 і в практичну діяльність оптової ланки фармацевтичного ринку.

Європейське Керівництво з GMP визначає низку вимог, пов'язаних з постачальниками фармацевтичної продукції, а саме:

- відповідальність за вибір постачальника вихідної сировини та пакувальних матеріалів безпосередньо покладається на виробника фармацевтичної продукції;
- наявність задокументованих детальних і точних специфікацій;
- співпраця тільки з тими постачальниками, які заявлені в реєстраційному досьє;
- необхідність включення специфікації до контрактів з постачальником;
- закупівлями вихідної сировини необхідно займатися персоналу, який має глибокі і конкретні знання про постачальників;
- заміна виробника вихідної сировини можлива виключно, якщо його продукт повністю ідентичний вже заявленому в реєстраційному досьє;
- включення результатів оцінки постачальника в щорічні огляди якості продуктів;
- без проведення аудиту постачальника, при вхідному контролі необхідно підтверджувати відповідність вихідної сировини в кожній одиниці тари;
- можливість скорочувати обсяг вхідного контролю, аж до його скасування, на підставі результатів аудиту постачальника тощо.

Враховуючи особливості фармацевтичної галузі, можна зробити висновок, що вибір постачальників ЛЗ – це налагоджена взаємодія між компаніями-виробниками ЛЗ й ОФК в процесі логістичної діяльності, яка полягає у визначенні та забезпеченні реалізації їх інтересів з метою виконання соціальних функцій та отримання економічних переваг, що в кінцевому підсумку забезпечує вигоди і для кінцевих споживачів завдяки підвищенню фізичної та цінової доступності ЛЗ та збереження їх якості протягом всього фармацевтичного ланцюга постачань.

Запропонований авторами алгоритм вибору постачальників фармацевтичної продукції для ОФК, адаптований до вимог належних практик, наведений на рисунку.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Впровадження запропонованих науково-методичних розробок дозволить підвищити обґрунтованість вибору оптимальних постачальників ЛЗ для ОФК, що сприятиме формуванню необхідного рівня надійності партнерських відносин, дозволяє уникнути утворення в компанії значних розмірів запасів фармацевтичної продукції, але при цьому забезпечувати високий рівень логістичного обслуговування клієнтів.

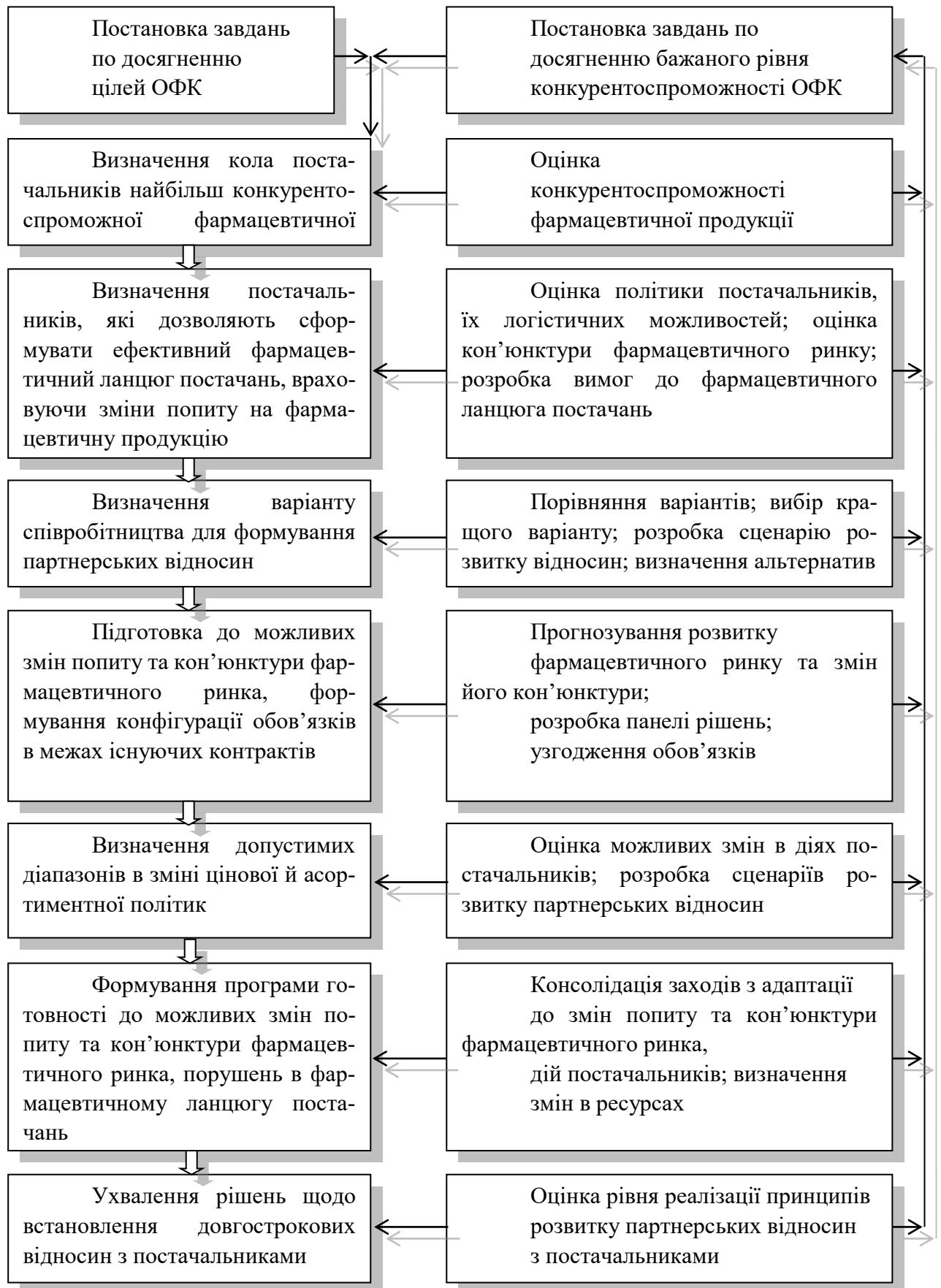

Рисунок 1. Запропонований алгоритм вибору постачальників фармацевтичної продукції для ОФК